



Jiří Došek



# Pozor na pumy a hromové rány!

**V tomto článku se budu věnovat změnám dohody ADR 2007, které se týkají klasifikace výrobků zábavné pyrotechniky, přepravních dokladů pro nebezpečné věci a v nich předepsaných údajů.**

**K**lasifikace nebezpečných věcí doznala v některých třídách značných změn. Ve třídě 1 došlo ke změně postupu při klasifikaci zábavné pyrotechniky. Zábavná pyrotechnika, používaná širokými vrstvami obyvatel k bujarým oslavám příchodu nového roku, k oslavám narozenin či k jiným příležitostem, je podle dohody ADR klasifikována pod následující klasifikační kódy: 1.1G; 1.2G; 1.3G; 1.4G a 1.4S. Snahou většiny odesílatelů je klasifikovat výrobky zábavné pyrotechniky pod posledně jmenovaný klasifikační kód, tj. pod 1.4 S. Tato klasifikace je výhodná z hlediska tzv. podlimitního množství (pododdíl 1.1.3.6 dohody ADR). Výbušniny zařazené pod klasifikačním kódem 1.4S lze převážet jako podlimitní množství v souladu s pododdílem 1.1.3.6 dohody ADR v neomezeném množství, tzn. že na jejich přepravu se pak dohoda ADR vztahuje jen částečně.

Klasifikace výbušných látek nebo předmětů musí být posouzena pro zařazení do třídy 1 na základě zkoušek, zkušebních postupů a kritérií stanovených v Příručce zkoušek a kritérií. Protože však většina zábavné pyrotechniky se na území ČR dostává dovozem ze států, které nejsou členskými státy dohody ADR (zejména z Číny), je

v řadě případů správná a včasná klasifikace problémem. Musíme si uvědomit, že na území ČR je jedinou organizací pověřenou MD ČR provést tyto zkoušky **Český lodní a průmyslový registr** (v sousedním Německu je to **BAM**).

## Pyrotechnika se přepravuje hlavně v září

Počet druhů výrobků zábavné pyrotechniky je značně rozsáhlý, avšak kapacita obou zmíněných organizací omezená. Přeprava výrobků zábavné pyrotechniky navíc představuje značně sezonní záležitost. Nejvíce přeprav zábavné pyrotechniky evidujeme od září do listopadu. Z této situace následně plynou výše uvedené problémy s včasnou a správnou klasifikací. Někteří odesílatelé proto v minulosti klasifikovali výrobky zábavné pyrotechniky raději sami (a nevyužili k tomu pověřenou organizaci) a samozřejmě pod variantu pro ně nejvýhodnější, tj. pod klasifikační kód 1.4S. Skutečnost, že nejednali v souladu s dohodou ADR, je příliš nevzrušovala a s klidným svědomím do přepravního dokladu doplnili i větu „Klasifikace uznaná příslušným orgánem ... ČR“, i když se toto tvrzení nezakládalo na pravdě.

Nutno však říci, že jejich výhrady k časové náročnosti zkoušek byly oprávněné. Proto pracovní skupina WP 15 pracující při OSN doplnila do dohody ADR 2007 nový odstavec 2.2.1.1.7 Přiřazení výrobků zábavné pyrotechniky. Ten řeší klasifikaci výrobků zábavné pyrotechniky pod UN 0333, 0334, 0335 a 0336. Odstavec zahrnuje tabulku č. 2.2.1.1.7.5 která obsahuje definici a specifikaci konkrétní zábavné pyrotechniky, na základě které následně předepisuje její klasifikaci – klasifikační kód.

Odesílatel výrobků zábavné pyrotechniky si podle výše uvedené tabulky provede klasifikaci sám a následně požádá o souhlas s klasifikací podle bodu 2.2.1.1.7.2 dohody ADR příslušný orgán, kterým je v ČR již zmíněný Český lodní a průmyslový registr. V tomto případě tedy není nezbytně nutné provádět zkoušky série 6 podle Příručky zkoušky a kritéria, stačí souhlas příslušného orgánu s provedenou klasifikací.

Upozorňuji, že takto nelze klasifikovat výrobky zábavné pyrotechniky pod UN 0337 – klasifikační kód 1.4S. Zde povinnost provést zkoušky série 6 podle Příručky zkoušky a kritéria zůstala zachována i podle ADR 2007. Taktéž zůstala zachována povinnost

uvést v přepravním dokladu u UN 0333 až 0337 větu „Klasifikace uznává příslušným orgánem ... ČR“.

### Změny v údajích přepravních dokladů

Nyní se dostáváme k přepravnímu dokladu pro přepravu nebezpečných věcí, postaru nazývaný nákladní list, který doprovází téměř každou přepravu nebezpečných věcí. Podle něj lze identifikovat, jaké druhy nebezpečných věcí a v jakém množství se nacházejí na dopravní jednotce. Toho po právu (a rády) využívají kontrolní jednotky zaměřené na kontrolu přeprav nebezpečných věcí podle ADR. Tak jako jiné části dohody ADR i část týkající se přepravních dokladů se nevyhnula v roce 2007 změnám a doplňkům.

První změna, o níž se chci zmínit, se týká údajů uváděných v přepravním dokladu. Je to změna v bodě 5.4.1.1.1 odstavce (e), který byl doplněn o následující formulaci: „Pokud je to aplikovatelné, UN kódy obalů smějí být použity pouze k doplnění popisu druhu kusu [např. jedna bedna (4G)].“

Pracovní skupina WP 15 tak reaguje na praxi některých odesílatelů, kteří místo slovního popisu druhu kusu, například sud, pytel, kanistr, uváděli kódy konstrukčního typu obalu (1A2, 5H4, 3B1 apod.). Pro subjekty

používající takto vystavený přepravní doklad bylo v řadě případů problematické orientovat se v něm, případně zkontrolovat soulad mezi naloženými kusy a údaji uváděnými v přepravním dokladu. Řidiči, pracovníci nakládky a vykládky ani pracovníci kontrolních složek nemohou nosit v hlavě obsah celé dohody ADR a výše uvedená praxe jim práci rozhodně neulehčovala, proto tuto změnu vidím jako veskrze pozitivní.

### Vstřícný krok k dopravcům a odesílatelům

Další změna je v hned následujícím odstavci (f), jehož nové znění je: „celkové množství každé položky nebezpečných věcí označené různým UN číslem, oficiálním pojmenováním pro přepravu nebo případně obalovou skupinou [jako objem nebo celková (brutto) hmotnost, nebo případně jako čistá (netto) hmotnost]“. Ze znění tohoto odstavce tedy vypadla oproti ADR 2005 formulace: „kromě prázdných nevyčištěných obalových, přepravních a dopravních prostředků“. Tato změna souvisí s kompletní změnou odstavce 5.4.1.1.6 Zvláštní ustanovení pro prázdné nevyčištěné obalové, přepravní a dopravní prostředky, jehož původní znění bylo zcela nahrazeno zněním novým. Podstata však zůstala

stejná. Například v případě prázdných nevyčištěných sudů od motorové nafty UN 1202 se místo UN čísla, názvu, čísla vzoru bezpečnostní značky, obalové skupiny, počtu a popisu kusů a celkového množství každé položky uvede následující zápis „PRÁZDNÝ OBAL, 3“.

Následující změna souvisí s odstavcem (h), který byl doplněn o následující formulaci: „Jsou-li nebezpečné věci přepravovány k dodání více příjemcům, kteří nemohou být identifikováni na počátku přepravy, mohou být se souhlasem příslušných orgánů zemí dotčených přepravou alternativně uvedena slova „Rozvoz – prodej“. Záměrem této změny je usnadnit situaci při rozvozu nebezpečných věcí několika příjemcům, přičemž tito mohou být upřesněni i během probíhající přepravy. Osobně to vnímám jako vstřícný krok, který řadě dopravců i odesílatelů usnadní život. Avšak je to jen polovičaté řešení, jehož tvůrci pozapomněli na obrácenou možnost – svoz nebezpečných věcí od několika odesílatelů jednomu odesílateli (několika odesílatelům). Dovedu si v některém z příštích vydání dohody ADR představit podobné řešení i v předchozím odstavci (g).

V souvislosti s vyplňováním přepravního dokladu ještě zmíním změnu v pořadí uváděných údajů. Podle ADR 2007 je závazné jen následující pořadí

údajů: UN číslo, oficiální pojmenování pro přepravu, číslo vzoru bezpečnostní značky [značek], obalová skupina. Není již možné uvádět UN číslo na třetím místě výše uvedeného pořadí. Příklad správného řešení: UN 1098 ALLYL-ALKOHOL, 6.1 (3), I, nesprávné řešení: ALLYLALKOHOL, 6.1 (3), UN 1098, I. Druhá možnost však v praxi nebyla příliš často využívána, a proto je v podstatě tato změna jen změnou uvádějící legislativu do souladu s praxí.

Údaje uvedené v dokladu musí

být i podle ADR 2007 nadále uvedeny v úředním jazyce odesílající země a též, pokud tímto jazykem není angličtina, francouzština nebo němčina, v angličtině, francouzštině nebo němčině (pokud případné tarify pro mezinárodní silniční dopravu nebo dohody uzavřené mezi zeměmi zainteresovanými na přepravě nestanoví jinak).

Jak jsem v úvodu konstatoval, není možné se na několika stránkách zabývat dopodrobna všemi změnami dohody ADR 2007. Pokusil jsem se ve

třech na sebe navazujících člancích čtenáře časopisu NEBEZPEČNÝ NÁKLAD seznámit z mého pohledu s nejpodstatnějšími změnami dohody ADR. Věřím, že v nich obsažené informace vám pomohou v orientaci v obsáhlé problematice silniční přepravy nebezpečných věcí.

Jiří Došek,  
vedoucí střediska pro přepravu  
nebezpečných věcí ADR, RID, ADN,  
ÚSMD DEKRA

Typ	Zahrnuje / nazývá se:	Definice	Specifikace	Klasifikace
Puma, kulová nebo válcová	Kulová efektní puma: výšková efektní puma, barevná	Zařízení s hnací náplní nebo bez ní, se zpožďovací zápalnicí a trhavou náložkou, pyrotechnickými díly nebo volně loženou pyrotechnickou složkou, určené k odpalování z hmoždíře	Všechny třeskové pumy	1.1G
			Barevná puma: $\geq 180$ mm	1.1G
			Barevná puma: $< 180$ mm s $> 25\%$ výbuškové složky, jako volný prášek a/nebo s třeskovým efektem	1.1G
			Barevná puma: $< 180$ mm s $\leq 25\%$ výbuškové složky, jako volný prášek a/nebo s třeskovým efektem	1.3G
	Barevná puma: $\leq 50$ mm, nebo $\leq 60$ g pyrotechnické složky, s $\leq 2\%$ výbuškové složky, jako volný prášek a/nebo s třeskovým efektem		1.4G	
	Efektní puma, kombinovaná víceefektní puma, námořní puma, padáková efektní puma, dýmová efektní puma, hvězdicová efektní puma, dělostřelecká pozdravná, zvuková			
	Kombinovaná efektní puma	Zařízení s dvěma nebo více kulovými efektními pumami ve společném obalu, s oddělenými vnějšími zpožďovacími zápalnicemi, vystřelované společnou hnací náplní	Nejnebezpečnější kulová efektní puma určuje klasifikaci.	
Přebitý hmoždíř, puma v hmoždíři		Zařízení sestávající z kulové nebo válcové efektní pumy umístěné v hmoždíři, který je určen k jejímu vystřelení	Všechny třeskové pumy	1.1G
			Barevné pumy: $\geq 180$ mm	1.1G
			Barevné pumy $> 50$ mm a $< 180$ mm	1.2G
			Barevná puma: $\leq 50$ mm, nebo $\leq 60$ g pyrotechnické složky, s $\leq 2\%$ výbuškové složky, jako volný prášek a/nebo s třeskovým efektem	1.3G